

Banija, namjerno zapuštena.

Ostavljena bez struje, bez vode, bez ceste i bez života i bez nade.

Baniju su ubijali, a toliko je Hrvatskoj dala.

Josif Runjanin, hrvatski skladatelj (8.12.1821. – 6.2.1878.), uz Baniju ga veže 1847. godina i kadetura u X. Banskoj graničarskoj pješačkoj pukovniji austro-ugarske vojske u Glini pod zapovjedništvom, u to vrijeme pukovnika, Josipa Jelačića. Rođen u srpskoj vinkovačkoj obitelji, porijeklom iz Loznice, opridjelivši se za vojnički poziv postati će časnikom, a 1865.g. ući će i u Hrvatski Sabor.

Vrijeme je Ilirskog preporod. U Glini se društveni život odvija u knjižnicama gdje se čitaju rodoljubne pjesme, te po gostionicama gdje se pjevaju budnice. Mladi Runjanin, krećući se u rodoljubnom društvu, jedne će večeri čuti pjesmu Antuna Mihanovića „Horvatska domovina“ koju će uglazbiti, a vojnici i časnici vrlo brzo je prihvatiti, te će se svake večeri izvoditi i pjevati po gostionicama i mjestima Banije. Kada njeni taktovi dopru do ušiju Josipa Jelačića, dat će je kapelniku svoje pukovnije kako bi je prilagodio za vojnički marš. Narod će je prihvatiti i prigrliti, te će 1891. godine biti proglašena hrvatskom himnom, što Josif Runjanin nažalost neće doživjeti. Tako je tu na Baniji u Glini skladana hrvatska himna, pa Glina od tada nosi naziv „Grad hrvatske himne“. Banija je Hrvatskoj dala himnu.

Banija i Glina su nedavno pogođeni razornim potresom koji je cijeloj hrvatskoj javnosti pokazao ne samo katastrofalne razmjere šteta od potresa, već i kako je izgledao život prije potresa u kraju bez struje i vode, s blatnjavim i zimi neprohodnim cestama, nedaleko glavnog grada Zagreba. Banija u središnjoj Hrvatskoj, omeđena sa 4 rijeke, svjesnim odlukama svih hrvatskih vlada od 1995. godine do danas ciljano je žrtvovana, namjerno kažnjavana državnom politikom onemogućavanja povratka izbjeglog i prognanog stanovništva, kako bi se promijenio njen sastav. Tako je Banija zaostajala i postala veća provincija od periferije. Banija je postala sporedna.

To što su Baniju učinili zaostalom provincijom nije im bilo dosta, htjeli su je još i dodatno poniziti

i ugroziti njen identitet brisanjem njenog izvornog imena. Banija je tako postala Banovina. Pored materijalnog težilo se uništenju duha i identiteta. Već 25 godina javna HTV i drugi državni mediji upornim nametanjem naziva „Banovina“ žele istisnuti iz uporabe toponim „Banija“. Bez obzira na osnovno pravilo struke o poštovanju lokalnog naziva u slučaju kada imamo dva ili više različitih naziva, u ovom se slučaju pokušava arbitrirati političkim sredstvima preko moćnih državnih medija, prvenstveno HTV-a, i to u korist riječi koja izgleda „hrvatskije“, naspram imena kojemu je osnovni krimen što je korišten u Socijalističkoj Republici Hrvatskoj i Jugoslaviji.

No, to je potpuno pogrešno.

Tako „Hrvatski pravopis“ autora Babić, Finka, Moguš, koji je u SR Hrvatskoj i Jugoslaviji bio politički nepodoban i smatran iskazom nacionalizma, te je stoga objavljen u Londonu 1972.g., popularno nazvan „Londonac“, ističe kao pojmove samo Baniju, Banijac i Banijka, dok B(b)anovinu uopće i ne spominje. Iz toga je jasno kojem izrazu „Londonac“ daje prednost.

Još je eksplicitniji Rječnik hrvatskoga jezika Vladimira Anića, izdan u Zagrebu 1991. godine, koji čak pravi razliku između pojmova Banija i banovina. Za „Baniju“, koju piše velikim slovom, kaže da je to područje između rijeka Kupe i Une i Petrove gore, dakle točno određeno područje RH, dok je „banovina“, koju piše MALIM slovom, upravna oblast kojom upravlja ban, znači bilo koja upravna oblast. Za Vladimira Anića to nisu istoznačnice i on nema nikakvih dilema da područje u Hrvatskoj pogođeno potresom treba nazivati BANIJJA.

Ako pored rečenoga uzmemo u obzir i „zlatno pravilo“ da u slučaju prijepora oko naziva nekog mjesta ili područja, prednost uvijek ima naziv koje koristi lokalno stanovništvo, jasno je da je jedini ispravni naziv tog područja - Banija. Nije mi jasno zašto novinari HTV-a uporno nameću pojam „Banovina“ ako i Jovo i Ante iz Gline ili Majske Poljane kažu da žive na Baniji ?

Svjedoci smo posljednjih dana da se narod u Hrvatskoj „pobunio“ protiv takve percepcije i položaja Banije, te se do sada nezabilježnim odazivom iz svih krajeva Hrvatske slijevaju rijeke volontera kako bi pomogli mirne i tihe Banijke i Banijce, kojima je čak neugodno, poradi njihove skromnosti, pomoć uopće i prihvaćati. Taj narod nije naučen da ni u najtežim situacijama nešto dobija džabe.

Takva Hrvatska koja ne ljubi jednako sve svoje krajeve nepoštena je, bolesna i lažna. Svojom

neviđenom solidarnošću građani Hrvatske su pokazali da takvu Hrvatsku ne žele. Došavši iz svih krajeva, zaprepašteni viđenim, pokazali su odlučnost da takvu Hrvatsku treba mijenjati i početi graditi na principima pravednosti - Novu Hrvatsku koja podjednako čuti sve njene građane, te graditi društvo na europskim vrijednostima u kojem svi stanovnici imaju jednake šanse za uspjeh.

Godinu dana nakon što je njegov kadet Josif Runjanin u Glini uglazbio himnu „Lijepa naša domovino“, Josip Jelačić bit će ustoličen za bana pred srpskim patrijarhom Josifom Rajačićem u pravoslavnoj crkvi sv. Preobraženja u Zagrebu, gdje će stići u pratnji serežana, graničara i carinika uglavnom Banijaca, uz zvonjavu svih zagrebačkih crkvnih zvona.

Hrvatski će Sabor toga dana izglasati Deklaraciju u kojoj će poručiti

„Hrvati i Srbi, istorodna braća , imaju u Hrvatskoj ista prava imati“.

Ploče, 10.1.2021.

VEDRAN SRŠEN